História kozmetológie, kozmetiky a hygieny (v rokoch) 1 :)

Do staršej doby kamennej, do doby okolo 30 000-15 000 p.n.l.
- môžeme datovať počiatky kozmetiky. Človek žil v rodových skupinách a snažil sa zapáčiť, odlíšiť a upozorniť na seba druhé pohlavie. Za tým účelom používal rôzne prírodné látky, ktoré okrem krášlenia neraz mali aj ochranný účinok. Napríklad sa natieral tukom a mliekom z ulovených zvierat, prírodnými farebnými hlinkami a rastlinnými šťavami, a tak sa chránil pred chladom, slnkom, vlhkom alebo hmyzom.
Z tej doby pochádzajú aj najstaršie holiace nástroje. Pazúrkovité čepele, ktoré boli síce pomerne ostrým ale zároveň aj rýchlo opotrebúvajúcim sa nástrojom, sa nepoužívali len na odstraňovanie fúzov. Nimi porezanú kožu vyplnenú prírodným farbivom môžeme považovať za akési predhistorické tetovanie[1].

V Babylónskej ríši
- presnejšie z doby okolo roku 3 500 p.n.l. pochádzajú prvé dôkazy o tom, že človek sa snažil starať o svoj chrup. Babylončania na to používali žuvacie paličky,
- presnejšie z doby okolo roku 2 800 p.n.l. pochádzajú hlinené nádoby s obsahom podobným mydlu. Vznikol varením popola a tuku, čo je postup/princíp výroby mydla, ale jeho výsledok bol používaný k inému účelu. Slúžil na úpravu vlasov.
- v dobe okolo roku 2 000 p.n.l., sa počas náboženských obradov používalo kadidlo. Okrem spaľovania voňavých driev a živíc sa tieto aj namáčali do vody alebo oleja a vzniknutou tekutinou - prvou voňavkou v histórii, sa ľudia aj natierali.

V období starovekého Egypta
- sa začala písať história mejkapu. Pre tvár vznešených Egypťanov (žien aj mužov) boli okrem iných znakov typické aj zelenou medenkou natreté viečka a tmavočierne linky okolo očí. Minerálna zmes s uhlíkovým základom - kajal, mala hneď niekoľko funkcií. Jej sýtočierna farba ochraňovala ľudské oko pred nepriaznivými účinkami ostrého afrického slnka a zároveň mala[2] aj dezinfekčné účinky. Sami Egypťania verili, že kajal má zázračné liečivé schopnosti. Mysleli si, že dokáže zlepšiť slabý zrak a zabraňovať očným infekciám. Preto kajal nanášali starovekí Egypťania aj deťom[3],

Líčenie v starovekom Egypte

- Egypťanky si farbili si aj prsty, dlane, chodidlá, nechty a vlasy, k čomu používali aj hnedo-žltú šťavu henna z listov a bobúľ kríkalavzónie farbiarskej[4]. Egypťanky preferovali pri farbení vlasov čiernu farbu s nádychom do červena alebo modra. Líčenie pleti a pier nebolo bežné. Pri slávnostných príležitostiach však používali rúž na pery a na tvár perleťový púder,
- si dvorné dámy pri zvláštnych príležitostiach upravovali účesy do špičky pomocou parochní, ktoré boli vyrobené z mastí, navoňaných byliniek a korenia. Masť sa rozpúšťala, takže ich vlasy po chvíľke sladko voňali, no boli aj poriadne mastné. Parochne boli vyrábané z ľudských vlasov alebo z ovčej vlny. Doma ich mávali bohatí Egypťania uložené vo zvláštnych škatuliach či na stojanoch. Dievčatá si vlasy zapletali do drobných vrkôčikov, zatiaľ čo chlapci mávali oholené hlavy alebo zapletený vrkôčik na jednej strane,
- Egypťania sa kúpavali pravidelne. Do vody pridávali zmes živočíšnych a rastlinných olejov s alkalickými soľami, ktoré mali umývať a zároveň chrániť/liečiť kúpajúcich pred kožnými chorobami. Egyptskí faraóni si kúpeľ

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

dopriali niekedy aj trikrát za deň. Do vody si pridávali vonné oleje[5],
- oleje používali Egypťania aj ako ochranu pred horúcim slnkom a natierali si nimi celé telo. Na rozdiel od bežných ľudí si faraóni a iní vznešení obyvatelia Egypta dávali veľmi záležať na parfémových dózach[6],
- bola na stene tébskeho chrámu zasväteného kráľovnej Hatšepsovet vytvorená maľba, ktorú historici pokladajú za prvú zmienku o parfémoch. Zobrazuje egyptskú flotilu, ktorá vyplávala asi pred 3 500 rokmi, aby priviezla myrhu a iné exotické aromatické látky z krajiny Punt (kadidlo a myrha[7] boli hlavnými plodinami starovekého voňavkárstva a pestovali sa iba v južnej Arábii a Somálsku). ďalšie parfémové ingrediencie, napríklad zázvor, korenie a santalové drevo, dovážali Egypťania z Indie. Jazmín si pestovali sami,
- kňazi, hlavne z hygienických dôvodov, nosili vyholené hlavy. Tí čo vlasy mali, používali hrebene vyrobené z dreva a kosti. Tie plnili hlavne odvšivovaciu funkciu,

Žehlenie vlasov v starovekom Egypte

- omamné vône starovekého Egypta preslávili dve faraónky: Kleopatra, ktorá neváhala pred stretnutím s Markom Auréliom navoňať aj lodné plachty[8] a Nefertiti, údajne najkratšia žena staroveku[9], manželka faraóna Achnatona. Známa egyptská panovníčka Kleopatra nebola zďaleka taká krásna, ako sa traduje[10]. V histórii kozmetiky však zaujíma čestné miesto najmä preto, že napísala rad učených traktátov o kozmetických prípravkoch, líčení a kaderníckych úkonoch. Nefertiti používala a využívala vonné oleje vyrobené zo santalového dreva, ambry a vzácnych kvetov,
- prvou naozajstnou toaletnou vodou sa stala Kyphi. Zložená bola zo živice thérébinthu, sušených hrozienok, vína, medu, myrhy, šafranu a škorice,
- Egypťania mali úplne znamenitý spôsob na získavanie vôní. Nechali macerovať aromatické byliny v oleji. Doslova žmýkali rastliny v tkaninách alebo namáčali okvetné lístočky v masti, čo absorbovala a konzervovala vôňu. Tieto techniky sa už dnes nepoužívajú, ale v minulosti boli veľmi využívané,
- vonné oleje a masti boli aj súčasťou robotníckej mzdy. Keď za vlády faraóna Ramzesa III. vypukol štrajk, sťažovali sa robotníci takto: “Prišli sme, pretože sme hladní a smädní. Nemáme šaty, nemáme mastičky, nemáme ryby ani zeleninu”,
- Egypťania sa úzkostlivo starali aj o hygienu ústnej dutiny. Na čistenie zubov a odstraňovanie zápachu z úst žuvali voňavé drevené paličky a guličky z myrhy[11],
- módne bolo odstraňovanie chĺpkov na tele. Na holenie sa používali holítka vyrobené z medi[12]. Aj sám faraón chodil perfektne oholený, avšak počas konania slávnostných ceremónií si nasadzoval umelú briadku. Za objaviteľov depilačných prostriedkov sa však považujú Židia[13].Do podrobností mali rozpracovanú masáž, pleťové masky a zábaly.

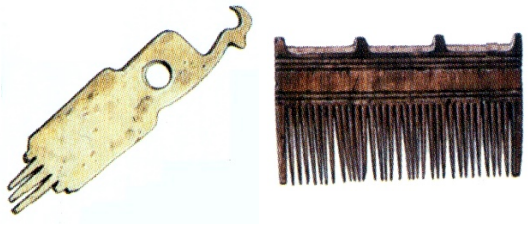

Egyptské parochne

Ihlice do vlasov

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Hrebene

V časoch starovekého Grécka

- sa Gréci kúpali hlavne z estetických dôvodov, mydlo pravdepodobne nepoužívali. Svoje telá čistili kockou z hliny, piesku, pemzy a popola a neskôr sa natreli olejom,
- na Kréte boli obľúbenými kvetinami ľalia a ruža[14]. Z nich, ale aj anízu a kosatcového koreňa, sa vyrábali esenciálne oleje, používané na výrobu voňaviek. Ako médium slúžil olivový alebo mandľový olej,
- sa parochne nepoužívali tak často ako v Egypte. Gréci totiž kládli dôraz na prirodzenú krásu. Grékyne často aplikovali na vlasy výživné masti,
- holenie tváre bolo hlavne u mladšej generácie mužov mimoriadne obľúbené,
- ženy si odstraňovali chĺpky na nohách dokonca aj pomocou lampy, s ktorou si ich opaľovali,
- starí Gréci obľubovali nielen kúpele, holenie a depiláciu ale aj masáž, pleťové masky, ženy i muži sa líčili. K líčeniu používali prírodné farebné minerály. Nevedeli pritom, že mnohé z nich sú zdraviu škodlivé. Napríklad tvár si natierali rozomletým minerálom ceruzit (tzv. biele olovo), viečka žltým perleťovým práškom z minerálu auripigment (sírnik arzenitý). Riasy si čiernili maskarou z antimonitu (sírnik antimonitý), pery si farbili ružovým minerálom cinabarit (sírnik ortutnatý)[15],
- okrem horeuvedených výnimiek, bola starostlivosť o telesný vzhľad na takej vysokej úrovni, že učenci, najmä lekári, písali knihy o kozmetických prípravkoch a spôsoboch ich použitia. Z tohoto obdobia pochádza aj samotný pojem kozmetika. Grécky výraz „kosmetiké“ znamená „umenie krášliť, ozdobovať“ a je starý už dve tisícročia,
- egyptské dedičstvo vylepšili pridávaním korenia, balzamov, parfumovaných okvetných esencií získaných macerovaním kvetov v oleji alebo v masti v špeciálnych vázach z bronzu. Gréci takisto výrazne prispeli k vylepšeniu flakónov. Zatiaľ čo Egypťania vynašli sklo, Gréci už používali techniku fúkania zo Sýrie a flakóny dostávali prvé konkrétne tvary, napríklad zvierat alebo vtákov,
- starovekí Gréci a Rimania používali na čistenie zubov špáradlá. Postupom času sa začala používať tyčinka veľkosti dnešnej ceruzky vyrobená z aromatických stromov. Tyčinka mala jeden mäkký a druhý tvrdý koniec, ktorý slúžil na vyberanie zbytkov z medzizubných priestorov. Zároveň osviežovala dych[16].

V časoch Rímskej ríše

- bohatí Rimania parfumami nešetrili. Sami ich používali trikrát denne, ostriekavali nimi aj podlahy a stropy, natierali domácich miláčikov (psy a kone)[17],
- všetci Rimania milovali príjemné vône. Pleť si čistili a zmäkčovali olivovým olejom[18] a navoniavali sa parfumom. Parfumy, čiže voňavky[19], sa vyrábali z prísad, ktoré sa dovážali z mnohých zemí - kvety pochádzali z južnej Európy, korenie z Indie a Afriky[20], voňavá kôra a živica z Arabského polostrova. Voňali aj sluhovia, najčastejšie vôňou pižma a majoránu,

Líčenie v starovekom Ríme

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

- Rimania používali aj líčidlá. Obdivovali svetlú a hladkú pleť. Nalepovacie kúsky látky, ktoré sa nazývali „splenia“, slúžili na zakrývanie materských ramienok. Veľa líčidla nepoužívali len ženy ale aj muži. Miesto perleťového púdru sa používala drvená krieda alebo olovnatá bieloba, miesto tieňov využívali červený oker[21], namiesto rúžu mali rastlinné šťavy a na zvýraznenie očí a očných viečok popol zo spáleného dreva a antimónový prášok,
- Rimanky obľubovali a veľmi si cenili blond vlasy. Väčšina obyvateľov totiž mala, tak ako ostatní obyvatelia Stredomoria, od narodenia nepoddajné, tmavohnedé vlasy[22]. Aplikovali preto na ne rôzne rastlinné výťažky a tie si potom nechávali vyschnúť na priamom slnku. Často sa na zosvetľovanie používala zmes octu a lúhu. Na odstránenie chĺpkov používali rôzne holítka, pemzu a tiež depilačné krémy. Bežné boli aj klieštiky na vytrhávanie obočia,
- zámožní muži navštevovali holiča denne. A to aj napriek tomu, že holenie a strihanie vlasov a fúzov bolo vďaka tupým a skorodovaným nástrojom - veľkými záhradnými nožnicami (za čias starých Rimanov nepoznali ešte ľudia nožnice ani britvy a k tomu strihali vlasy a fúzy po jednom), bolestivé a krvavé. Holičstvo totiž bolo miestom, kde sa muži dozvedali a preberali rôzne novinky a klebety. Rímski muži bývali spravidla ostrihaní nakrátko a okrem tých najstarších aj nahladko oholení,

Riman u holiča

- svetoznámymi a populárnymi boli tzv. Rímske kúpele. Prvé boli otvorené roku 312 p.n.l.[23]. Nad úrovňou kúpeľov žasneme dodnes. Neskôr boli pre rímsku chudobu zriadené zdarma prístupné verejné kúpele,
- význam kozmetiky bol taký veľký, že o nej písali už nielen učenci, ale aj starorímski básnici a spisovatelia, napríklad: Ovídius, Plínius, Catullus,
- v časoch rímskej ríše sa výroba kozmetiky sústredila do rúk špecialistov, najmä lekárov. Jeden z nich,Claudius Galenos (131-201 n.l.), slávny grécky lekár rímskych cisárov,položil základy lekárenstva. Na jeho počesť je pomenovaný jeden zo základných odborov farmácie(vedy o liečivách a liekoch) - galenická farmácia (technológia liekov, galenika). Z kozmetického hľadiska je pozoruhodné, že Galenos ako prvý rozdelil kozmetiku na dva hlavné smery, ktoré sú rámcovo platné dodnes: všestranné pestovanie tela, jeho krášlenie a zakrývanie drobných nedostatkov (dnes preventívna a dekoratívna kozmetika); korigovanie a odstraňovanie chýb krásy (dnes lekárska kozmetika),
- typ účesu sa podobne ako dnes, menil podľa aktuálnej módy. Všetky slobodné ženy nosili dlhé vlasy, pretože nakrátko ostrihané vlasy boli poznávacím znamením otrokýň. V ranom období Rímskej ríše boli v móde jednoduché účesy, neskôr väčšina žien nosila vlasy hladko učesané a zapletené do pevného vrkoča, ktorý mali ovinutý okolo hlavy,

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Bohaté ženy trávili pri úprave vlasov veľa času. Niektoré náročné účesy držali tvar len vďaka kosteným či slonovinovým ihliciam.

Hrebeň

- hrebene sa v Ríme vyrábali z kostí, zo slonoviny alebo z dreva. Podobne ako dnešné hrebene boli určené na rozčesávanie a uhladzovanie vlasov a niekedy sa dokonca nosili vo vlasoch ako ozdoby. Okrem toho mali i ďalšiu, menej príjemnú funkciu - slúžili totiž na vyčesávanie vší a hníd.

V iných starovekých kultúrach - sa v tých dobách na rozjasnenie pleti používal napríklad ranný moč mladých chlapcov. V krajinách, kde sa nenachádzali kajalové ložiská, si ženy zvýrazňovali oči uhlím. V mnohých civilizáciách malo líčenie úplne iný charakter[24].

Postupne

- sa kozmetické prípravky stali významnou súčasťou nielen vnútorného ale aj medzinárodného obchodu. Zapojení do neho boli obchodníci a priekupníci gréckych, egyptských, arabských a iných orientálnych produktov, robotníci z kvetinových a olivových plantáží a dielní, kde vyrábali kvetinové oleje.

Na začiatku nášho letopočtu - na odstránenie chĺpkov ženy s obľubou používali depilačné zmesi vyrobené z pomerne exotických surovín akými napríklad boli: kozia žlč, netopieria krv či na prášok rozomletá zmija.

V stredoveku

- koncom 5. storočia n.l., s pádom rímskeho impéria a nástupom kresťanstva, sa skončila vzostupná éra hygienickej a kozmetickej starostlivosti. Cirkev hlásala „askézu“ (odriekanie, zdržanlivosť), telo sa pokladalo za „nádobu hriechu“, starostlivosť oň sa pokladala za márnivosť, podobne ako životná radosť a rozkoš, pretože prekážali dosiahnutiu životného cieľa - spasenia duše. Celá táto doba je poznamenaná opovrhovaním základnými hygienickými pravidlami. Všetko, čo sa dovtedy tisícročia vyvíjalo, aby prispievalo ku zdraviu, hygiene a kráse, dedičstvo najvyspelejších kultúr, sa zdalo nenávratne stratené a zabudnuté (stredovek radšej nečistotu zamaskoval, než zmyl),
- sa časté kúpanie a starostlivosť o telo pokladali za rozmarnosť[25]. Zápach neumývaného tela sa ľudia snažili zamaskovať používaním voňaviek,
- cirkev považovala líčenie za mimoriadne hriešne, a tak sa skrášľovacím procedúram venovali iba padlé ženy. Namiesto chemických líčidiel používali čisto prírodné látky, ako napríklad cviklová šťava alebo sadze. Moderným bolo odstraňovanie rias a obočia. Kvôli všiam sa hlavne prostitútky odchlpovali aj na intímnych miestach[26].

V 7. storočí - spoznal tajomstvo výroby mydla európsky kontinent. Prvé cechy, ktoré si tajomstvo jeho výroby mimoriadne chránili, vznikli v Taliansku, v Španielsku a vo Francúzsku. To bolo dané aj možnosťou jednoduchého prístupu týchto krajín k surovine na výrobu mydla, t.j. oleja z olivovníkov. Severné štáty Európy začali s výrobou mydla oveľa neskôr. Napríklad Angličania až v 12. storočí.
V rokoch 980-1037 - žil arabský lekár a chemik Avicenna, ktorý vynašiel postup extrahovania olejov z kvetín. Táto procedúra - destilácia sa používa do dnešných čias. Ako prvú Avicenna vyrobil ružovú vodu.
V 10. a 11. storočí - muži nosili dlhšie fúzy, často rôznym spôsobom upravované, zastrihávali si briadku, výnimkou nebola ani na hladko oholená tvár. S podobnou rôznorodosťou sa môžeme stretnúť počas trvania celého stredoveku.
V rokoch 1095-1270 - prebehla séria ťažení kresťanov proti moslimom v Palestíne, tzv. Križiacke výpravy. Ich smerovanie na oblasť Orientu prinieslo rozmach parfumov v Európe. Práve z Orientu bolo totiž donesených množstvo prísad a zložiek, vonné olejčeky, esencie, ktoré vyvolali absolútne nadšenie a s tým spojený rozvoj obchodu s kozmetickými prípravkami. Parfumy sa už používali vo všetkých formách, ako púdre či mlieko, ale plody ambry museli byť nahradené aromatickými jablkami, pretože ich získavanie bolo príliš drahé. Parfumy boli oceňované aj pre svoje čistiace a dezinfekčné vlastnosti. Ľudia verili, že vyliečia každú nemoc, napríklad tumory. Žiadané boli aj aromatické vody, t.j. vody s výťažkami z ruží, v ktorých si oplachovali bohatí ľudia ruky po oslavách, vody s mätovými, levanduľovými či pomarančovými výťažkami.

V období renesancie

- sa talianska aristokracia odlišovala od poddaných okrem iného aj spoločnosťou požadovanou bledosťou v tvári[27] a snahou o vysoké čelo, ktoré bolo považované za symbol urodzenosti. To bolo dôvodom, že šľachta podstupovala bolestivú skrášľovaciu procedúru - vytrhávanie vlasov nad čelom,
- kozmetika sa zameriavala najmä na dekoratívne prípravky a výrobu parfumov,
- najnadanejšími voňavkári v tom období boli Arabi, ktorí už okrem spomínanej techniky destilácie, uviedli na trh nové druhy vonných bylín a nové substancie, napríklad pižmo,
- v 14. storočí sa zrodili prvé miešané parfumy, napríklad *Maďarská voda* (kvet pomarančovníka, duša ruže, extrakt z mäty, citrón a rozmarín),
- v 14. storočí sa objavil prvý oficiálny toaletný papier, teda papier špeciálne vyrobený na tento účel. Zo zachovaných listín vyplýva, že si ho objednal čínsky cisár,
- v 15. storočí začali výrobu slávne mydlárne v Marseille, ktoré dosiahli svetové úspechy v 17. storočí,
- začiatkom 16. storočia sa v Číne objavila pramatka dnešných zubných kefiek. Išlo o kosť alebo bambusovú paličku, na ktorú boli pripevnené prasacie štetinky,
- parfumy boli uskladňované vo flakónoch z emajlovaného kovu, ale niekedy aj v prepychových flakónoch z Benátok alebo z Česka,
- žila Katarína Medicejská (1519-1589), ktorá spustila éru parfumérstva v Paríži,
- technický pokrok v chémii, hlavne zlepšenie destilačného procesu a kvality esencií, znamenal naozajstný začiatok rozmachu parfumérstva v Európe.

V období baroka, v 17. storočí
- dopĺňala majestátne interiéry a strojené odevy aj nemenej strojená vizáž. Ťažké a komplikované parochne ukrývali hmyz rôzneho druhu a nepríjemný zápach,
- zo strachu pred cholerou, ktorá sa údajne mohla prenášať aj vodou, volila majetná horná vrstva namiesto kúpania oblievanie litrami parfémov/voňaviek. Nakoniec ale prišlo v Európe kúpanie znova do módy (napríklad v Japonsku, z módy nikdy nevyšlo),
- na kráľovskom dvore používali muži i ženy hrubú vrstvu mejkapu, ktorého zložkou bola aj smrtiaca olovnatá beloba,
- ženské tváre zdobili malé ornamenty v tvare srdiečok, sĺz alebo hviezdičiek obsahujúce vražednú ortuť,
- skončila móda odstraňovania obočia a rias. Niektoré ženy si dovtedy nalepovali namiesto svojho obočia náhradu vyrobenú z myšej kože,
- sa parfumérstvo rozvíjalo predovšetkým na európskych kráľovských dvoroch. Po silných a opojných parfumoch sa do módy opäť vrátili prírodné vône a kvetinové kreácie. Zvlášť *Kolínska voda*, zrodená na konci storočia, bola preferovaná pre svoje liečebné účinky. Toto nadšenie neslablo. Slávny Napoleon (1769-1821) o viac než storočie používal práve fľaštičku *Kolínskej vody* každý deň na masáž,
- používanie oloveného kryštálu v Anglicku umožnilo výrobu nádherných kryštálových flakónov. Tieto flakóny mali obrovskú hodnotu pre zberateľov,
- koncom 17. storočia:
- osobná hygiena sa zvyšovala, nadmerné používanie dekoratívnej sa zmierňovalo, voňavky sa začali používať v menšom množstve za účelom osvieženia a zvýraznenia príjemných pocitov (tak je tomu aj v súčasnosti),
- najmä v talianskych mestách, vzniklo mnoho malých obchodíkov - lekární. Ich majitelia, napospol muži, v nich pripravovali a predávali rozličné kozmetické prípravky, prezentované často ako „zázračné“, neraz však bezcenné. V tomto období sa centrum krásy presunulo z Talianska do francúzskeho Paríža,
- si francúzske ženy, aby mohli nosiť obrovské napudrované parochne, holili hlavu úplne,
- hlavným mestom svetového parfumérstva sa stalo mesto Grasse vo Francúzsku.

V 18. storočí
- dominovalo v kozmetike Francúzsko. Išlo o parfémová veľmoc. Jednak vďaka mestu Grasse, potvrdzujúcemu svoj titul svetového mesta parfumov a taktiež Parížu, kde sa nachádzali najväčšie parfumérie ako Jean-François Houbigan, ktorého meno poznali v tom čase všetky kráľovské dvory v Európe,
- umenie parfumu a vnímanie krásy sa obdivuhodne vyvíjalo. Vzácne esencie zapĺňali dámske spálne, nočné stolíky a budoáre,
- vynájdenie postupu výroby porcelánu uviedlo na trh porcelánové fľaštičky zo Sévres a Chelsey, známe svojou nesmiernou kvalitou. Manufaktúra ponúkala flakóny v tvare tekvice zdobené čínskymi znakmi neskôr ovplyvnené sochárom Joachimom Kaendlerom. Avšak sklo ako materiál ostal privilegovaný,
- treba podotknúť dôležitú skutočnosť tejto doby. Parfum a fľaštička sa predávali osobitne. Parfumér naplnil parfumovanú vodu do jednoduchej fľaštičky a bolo na konkrétnej žene aby si obsah preliala do zdobeného flakónu,

- dvor kráľa Ľudovíta XV. (1710-1774) sa považoval za dvor parfumov. Vôňu bolo treba meniť každý deň, pretože všetko bolo navoňané - rukavice, oblečenie, kúpeľňa, ale taktiež vzduch naokolo. Ženy používali všetky formy vôní, či šlo o púdre, toaletné vody alebo tzv. bergamonové fľaštičky pochádzajúce z Grassu obsahujúce šupku bergamonu,
- v Japonsku dotiahli do dokonalosti umenie líčenia gejše. Išlo o vznešené spoločníčky, ktoré ovládali takmer všetky druhy umenia. Hru na hudobný nástroj, umenie kaligrafie, tanec... tiež museli mať všeobecný rozhľad[28] a ovládať pravidlá čajového rituálu. Základom ich schopností ale bolo zvládnutie vlastnej vizáže, ktoré spočívalo v dokonalom nanesení bieleho púdru, vytvarovaní pier do čo najmenšej pusinky[29] a nanesení očných tieňov. Táto efektná úprava tváre trvala aj niekoľko hodín,

- koncom 18. storočia:

- sa objavili aj nové požiadavky na úroveň a rozvoj kozmetického priemyslu. Naviac používať mejkap v tej dobe už nebola hanba, ale takmer spoločenská povinnosť,
- Mária Antoinetta (1755-1793) znovu zaviedla módu sviežich, prírodných vôní,
- sa začali vyrábať a používať líčidlá tuhej konzistencie na mastnej báze prifarbenej minerálnymi látkami. Tie sa uskladňovali v nádherne vypracovaných dózach a fľaštičkách. Na nanášanie líčidiel sa bežne namiesto štetcov používali králičie labky, chvostíky, labutie krky alebo líščie chvosty,
- si ženy depilačné krémy stále vyrábali po domácky. Zmes obyčajne obsahovala olej z orechov alebo koreň lastovičníka,
- aj preto boom zažívali podomoví predavači, často s tovarom pochybného zloženia a kvality. Nakoľko testovacie inštitúcie vtedy ešte neexistovali, bolo poškodenie zdravotného stavu krásychtivých žien iba otázkou času[30],
- z dôvodu efektu z natočených vlasov začali ženy nosiť obrovské natočené parochne[31].

V 19. storočí

- parfum sa v tomto období stal obľúbenou súčasťou každej dámy a aktivita výrobcov parfumov dosiahla svoj najväčší rozkvet. Dôležitým pre predaj parfémov sa stala snaha výrobcov upútať flakónom,
- počas celého storočia boli založené najznámejšie parfumérske značky: Piver, Guerlain, Molinard, Roger a Gallet, Bourjois a Coty,

- začiatkom storočia:

- sa plne rozvinula hygienická osveta, kúpeľne sa stali súčasťou domov, vychádzalo množstvo publikácií a odborných štúdií o potrebe hygieny,
- mydlo začalo zastávať dôležité miesto v parfumovanom svete. Zlepšili sa princípy a techniky jeho výroby, mydlo sa začalo vyrábať vo veľkých množstvách,
- francúzska cisárovna Jozefína (1763-1814) priniesla do módy dovtedy nepoužívané aromatické prvky: vanilku, škoricu,
- roku 1806 založil v New-Yorku továreň na výrobu mydla William Colgate,
- roku 1813 bola založená známa parfumérska značka Piver,

- do polovice storočia:

- parfum stále ostal prepychom a stál viac než šperk,
- roku 1828 bola založená známa parfumérska značka Guerlain,
- roku 1837 založili v USA továreň anglický emigrant William Procter a Ír James Gamble,
- roku 1847 vyrobil William Henson prvú britvu zasadenú do rukoväte, tzv. motyčkový typ. To zmenilo štýl držania a ovládania britvy pri holení,
- roku 1849 bola založená známa parfumérska značka Molinard,

- druhá polovica storočia:

- sa niesla v znamení veľkých zmien,
- priemyselná revolúcia priniesla nové spôsoby výroby parfémov. Bola vynájdená metóda extrakcie a začali sa používať syntetické náhrady: vanilka bola nahradzovaná vanilínom, tonka a fialka za tiež začali vyrábať umelo. Došlo k vytváraniu/výrobe nových aróm. Vďaka syntetickej výrobe sa produkovalo priemyselne (hlavná výroba už nebola sústredená v rukách remeselníkov), a tým lacnejšie. K parfumom sa preto dostali aj priemernejší ľudia, ktorí si tento luxus dovtedy nemohli dovoliť. Prišlo sa na to, že jedna rastlina môže dodať niekoľko rôznych vôní - z kvetov, lístkov, plodov. A všetky ich esencie sú odlišné a inak využiteľné,
- veľké domy slávnych parfumérov zdokonaľovali svoju výrobu, napríklad Guerlain vytvoril svetoznámu *L'eau de Cologne Impériale*, preslávenú vďaka cisárovnej Eugénii (1826-1920), ktorej pomáhala prekonať migrénu,
- roku 1857 začal Joseph Gayetty z New Yorku predávať pod označením *Terapeutický papier* prvý balený toaletný papier, ktorý nahradil v Amerike dovtedy používané noviny. Papier obsahoval aj výťažok z aloe a liečivú prísadu. Predával sa v balení po päťsto útržkov a meno firmy bolo vytlačené na každom útržku,
- roku 1862 bola založená známa parfumérska značka Roger a Gallet,

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

- roku 1867 bol prvýkrát v histórii použitý pre maximálne zosvetlenie vlasov za veľmi krátku dobu trojpercentný peroxid vodíka,
- roku 1868 bola založená známa parfumérska značka Bourjois,
- roku 1870 začal v Anglicku masovo vyrábať zubné kefky William Addis,
- roku 1871 Seth Wheeler z New Yorku dostal patent na perforovaný toaletný papier[32].
- roku 1872 Colgate začal výrobu prvého parfémovaného mydla,
- v čase panovania kráľovnej Viktórie (1837-1901) sa ako kondicionér pre mužov s obľubou používal makasarský olej. Mal ale nevýhodu. Bol priveľmi mastný[33],

- na konci storočia:

- Guerlain priniesol nový systém, známy ako pyramída, keď sa rôzne vône uvoľňujú rôzne dlho (hlava je zložená z esencií, ktoré cítime len niekoľko minút ako napríklad bergamon a citrón, srdce tvoria hlavné nosné elementy vône - levanduľa, rozmarín, bazalka, základ vytvárajú dlhotrvácne stále zložky ako vanilka, ružové drevo, santal). Táto pyramídová architektúra sa čoskoro stala dominantným modelom pre výber vôní. To bol začiatok výroby parfumov zložených z viacerých zložiek,
- londýnsky parfumér Eugène Rimmel rozdelil aromatické esencie do 18 skupín, čím zjednodušil klasifikáciu. Bol to jeden z prvých krokov na opísanie vôní,
- roku 1895 prišel obchodník King Camp Gillette s myšlienkou jednorázových žiletiek,
- roku 1898 bola založená známa parfumérska značka Coty.

[1] Trvalejšie holiace nástroje sa objavili až so schopnosťou človeka spracovať kovy.
[2] Podľa vedcov.
[3] Aby tak zabezpečili svojim potomkom ochranu.
[4] Dodnes známeho prírodného vlasového farbiva.
[5] Vonné oleje sa používali aj na balzamovanie mŕtvych, ktorí boli pochovávaní aj so vzácnymi dózičkami ešte vzácnejších parfémov.
[6] Vyrábali sa z vzácnych materiálov akými sú alabaster, sklo, ebenové drevo, kameň, ónyx, porcelán či dokonca zlato.
[7] Živica z kríka*Balsamodendron Myrrha.*
[8] Jej loď ešte ani nebolo vidieť a už sa nad krajinou vznášal voňavý oblak, ktorý každému hlásil, že prichádza kráľovná.
[9] Obklopovala sa vôňou myrhy a milovala bohato zdobené flakóniky naplnené sladkými vonnými olejmi.
[10] Mala charakteristický nos a priveľké ústa. Jej kúzlo však spočívalo v osobitnom pôvabe, a nedostižnom umení diskutovať.
[11] Obdoba dnešných žuvačiek.
[12] Neoholení jedinci boli považovaní za chudákov alebo cudzincov.
[13] Hygienickú starostlivosť, najmä časté umývanie rúk, prikazovali Židom náboženské predpisy.
[14] Jazmín sa dovážal z Egypta.
[15] Tieto látky sú vysoko toxické a dnes pre kozmetické aplikácie nepovolené.
[16] Zmienka o podobných nástrojoch sa nachádza aj v čínskej literatúre datovanej do obdobia okolo roku 1600 p.n.l.
[17] Striekali ich aj na vlajky víťazných vojsk.
[18] Z lisovaných plodov olivovníka.
[19] Fľaštičky na voňavku boli vyrobená z čierneho kameňa (ónyxu).
[20] Napríklad aníz.
[21] Na výrobu očných tieňov sa využíval šafran.
[22] Asi preto tak veľmi obdivovali jemné, svetlé vlasy Stredoeurópanov a Severanov.
[23] S pádom Ríma nastal aj úpadok kúpacích návykov.
[24] Indiáni si zdobili tváre a telá posvätnými znakmi, aby zahnali démonov alebo aby privolali priazeň božstiev. Často namiesto líčidiel z prírodných zdrojov používali krv (menštruačnú alebo krv padlých nepriateľov). Africké kmene sa vo svojich náboženských rituáloch dodnes potierajú zmesou hliny a vody, aby si tak zabezpečili ochranu pred negatívnymi silami.
[25] Nedostatok osobnej hygieny a s tým súvisiace nehygienické životné podmienky prispeli k morovej epidémii/šíreniu čiernej smrti hlavne v 14. storočí.
[26] Chýbajúce ochlpenie suploval tzv. merkin, vynájdený okolo roku 1450. Okrem toho, že túto - akúsi parochňu vyžadovali zákazníci, používali merkin aj muži v divadle, keď hrali nahé ženské postavy a potrebovali schovať svoju mužnosť. Táto ozdoba bola vyrobená väčšinou z vlasov a pripevňovala sa buď šnúrkou alebo priamo lepila na telo.
[27] Bledosť bola vždy považovaná za výsadu šľachty. Na rozdiel od poddaných, ktorí pri práci na poliach veľmi rýchlo získali čokoládovohnedý odtieň pleti.
[28] Aby zvládli umenie konverzácie.
[29] Pôsobila urodzene.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

[30] Najväčší z posledných škandálov kozmetického priemyslu vyvolala na začiatku dvadsiateho storočia vražedná maskara Lash Lure. Po jej použití jedna žena zomrela a dvanásť úplne osleplo. Maskara totiž obsahovala netestovanú chemikáliu, ktorá spôsobovala enormnú alergickú reakciu a infekciu očí. Tento Tento škandál doviedol kozmetický priemysel k väčšej opatrnosti a prísnejším výrobným podmienkam. Nepriamo tiež odštartoval éru testovania kozmetiky na zvieratách.
[31] Ľudia sa snažili natáčať si vlasy pomocou tepla už v minulosti. V priebehu stáročí sa postupne zdokonaľovali v prvom rade nástroje k tomu určené. Úplne najskôr to boli rôzne železka (neskôr kulmy a fény).
[32] Taký, ako ho poznáme dnes.
[33] Preto sa na stoličkách a a pohovkách používala handra, ktorej sa hovorilo antimakasar.

História kozmetiky na území dnešného Slovenska